

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

REZOLIUCIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

**131-OJI RK PLENARINĖ SESIJA IR RENGINIO „EUROPOS REGIONŲ IR MIESTŲ SAVAITĖ“
ATIDARYMAS, 2018 10 8–2018 10 10**

**Europos regionų komiteto rezoliucija dėl ekonominės politikos euro zonai ir atsižvelgiant
į 2019 m. metinę augimo apžvalgą**

(2018/C 461/01)

Pateikė EPP, PES, ALDE, EA ir ECR frakcijos

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS,

- atsižvelgdamas į Europos Komisijos komunikatą dėl 2018 m. metinės augimo apžvalgos ⁽¹⁾ ir į 2018 m. Europos semestrą,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 11 d. rezoliuciją „2017 m. Europos semestras ir 2018 m. metinė augimo apžvalga“ ir į savo 2018 m. vasario 1 d. rezoliuciją „Europos Komisijos 2018 m. metinė augimo apžvalga“,
- atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2017 m. spalio 26 d. rezoliuciją dėl euro zonos ekonominės politikos ⁽²⁾ ir į 2018 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl 2017 m. metinės augimo apžvalgos;

1. atkreipia dėmesį į tai, kad, vertinant pagal konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo rodiklius ⁽³⁾, apskritai visoje ES struktūrinės reformos vykdomos lėtai ir nevienodu tempu; pabrėžia, kad visose valstybėse narėse reikia reformų, kuriomis siekiama skatinti konkurencingumą bei augimą ir didinti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir ekonominę konvergenciją, taip pat atsparumą išorės sukrėtimams, nes tai turi lemiamos reikšmės euro zonos stabilumui; pabrėžia, jog plačiai pripažįstama, kad pagrindiniai veiksniai, prisidedantys prie nepatenkinamo konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo, yra tai, kad visų pirma šalių lygmeniu nepriimama pakankamai atsakomybės, be to, iš dalies trūksta administracinių ir institucinių gebėjimų ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ COM(2017) 690 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0418&language=LT&ring=A8-2017-0310>.

⁽³⁾ Komisijos komunikatas dėl 2018 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, p. 3, (<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-communication-lt.pdf>); taip pat žr. Europos Komisijos pasiūlymo dėl reformų rėmimo programos poveikio vertinimą, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-310-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽⁴⁾ Žr. ankstesnėje išnašoje minėto poveikio vertinimą, p. 23–26.

2. nurodo, kad labai padaugėjo konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurios yra tiesiogiai skirtos vietos ir regionų valdžios institucijoms (36 % 2018 m., palyginti su 24 % 2017 m.)⁽⁵⁾; taip pat pažymi, kad, jeigu atsižvelgsime į tas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, kurios yra susijusios, nors ir netiesiogiai, su vietos ir regionų valdžios institucijomis, ir tas, kurios su šiomis valdžios institucijomis nėra susijusios, bet kurios turi teritorinio poveikio, teritorinio pobūdžio rekomendacijos sudaro 83 % visų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų (palyginti su 76 % 2017 m.);

3. atkreipia dėmesį į tai, kad 48 % iš 124 konkrečių rekomendacijų, kurios 2018 m. skiriamos vietos ir regionų valdžios institucijoms ir (arba) kuriomis sprendžiami uždaviniai, susiję su teritoriniais skirtumais, pakartojama tai, kas jau buvo paskelbta 2015 m.; todėl palankiai vertina Europos Komisijos daugiamečių konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo vertinimą, kuris rodo, kad daugiau nei du trečdaliai konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų nuo pat Europos semestro įvedimo 2011 m., įgyvendinta padarius bent „tam tikrą pažangą“⁽⁶⁾; vis dėlto apgailestauja, kad nuolat trūksta skaidrumo, susijusio su kriterijais, kuriais toks vertinimas yra pagrįstas;

4. pabrėžia, kad Europos semestras turi būti suderintas su ES ilgalaikę strategija, pagal kurią ES lygmeniu įgyvendinama JT darnaus vystymosi darbotvarkė iki 2030 m. Laiko tarpas, kai po strategijos „Europa 2020“ bus pereinama prie naujos Europos strateginės programos, bus palankus momentas įgyvendinti Europos semestro valdymo reformas;

5. primygtinai teigia, kad konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose turėtų būti aiškiai nurodomi teritoriniai uždaviniai ir vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo juos nustatant ir įgyvendinant, o teritorinio pobūdžio problemos ir ateities scenarijai turėtų būti aiškiai analizuojami ir svarstomi metinėje augimo apžvalgoje bei ataskaitose pagal šalis, taip pat atspindėti nacionalinėse reformų programose;

6. pabrėžia, jog reikia užtikrinti, kad Europos semestras būtų visiškai suderintas su Sutartyje dėl Europos Sąjungos nustatyta ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslu, ir siūlo konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose svarstyti valstybių narių daugiamečius sanglaudos iššūkius;

7. palankiai vertina tai, kad per Europos semestrą akcentuojamas Europos socialinių teisių ramstis, ir pabrėžia, kad 45 % 2018 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų suteikiamas tam tikras vaidmuo vietos ir regionų valdžios institucijoms ir (arba) iškeliama su teritoriniais skirtumais socialinių teisių srityje susiję uždaviniai⁽⁷⁾;

8. pakartoja, kad vietos ir regionų valdžios institucijų kaip partnerių dalyvavimas planuojant ir įgyvendinant Europos semestrą, kartu priimant daugiapakopio valdymo susitarimus ir struktūruotai, nuolat bei aiškiai pripažįstant vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį, gerokai padidintų atsakomybės už konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas prisiėmimą šalies lygmeniu; pabrėžia, kad toks dalyvavimas yra dar svarbesnis atsižvelgiant į griežtesnes sąsajas tarp sanglaudos politikos ir Europos semestro pagal 2021–2027 m. DFP ir galimą reformų rėmimo programos, kuri taip pat būtų vykdoma atsižvelgiant į Europos semestrą, priėmimą;

9. todėl pažymi, kad labai reikia užtikrinti geresnį Europos semestro proceso ir pasidalijamojo valdymo metodo koordinavimą bei sinergiją ir decentralizuotą ESI fondų pobūdį; pakartoja savo pasiūlymą ES patvirtinti elgesio kodeksą siekiant įtraukti vietos ir regionų valdžios institucijas į Europos semestrą⁽⁸⁾ ir pabrėžia, kad toks pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą ir dabartinį galių ir kompetencijų pasidalijimą visais valstybių narių valdymo lygmenimis; pažymi, kad elgesio kodekse turėtų būti atsižvelgta į atitinkamą patirtį, sukauptą taikant Europos partnerystės elgesio kodeksą administruojant sanglaudos politikos Europos struktūrinius ir investicijų fondus⁽⁹⁾, taip pat į kai kurių šalių gerąją praktiką, kai vietos ir regionų valdžios institucijos yra plačiu mastu įtraukiamos į Europos semestrą;

10. palankiai vertina stiprią ES darbo grupės dėl subsidiarumo rekomendaciją valstybėms narėms vadovautis Komisijos pateiktomis gairėmis dėl aktyvesnio dalyvavimo ir atsakomybės už konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas prisiėmimo skatinimo, atsižvelgiant į tai, kad ekonominės reformos gali turėti padarinių visais valdymo lygmenimis; turi būti įtraukiamos ne tik nacionalinės administracijos, bet ir vietos ir regionų valdžios institucijos, socialiniai partneriai ir apskritai pilietinė visuomenė⁽¹⁰⁾;

⁽⁵⁾ http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/publi-file/2018-Territorial-Analysis-of-CSRs/2018_CSRS_draft_final.pdf

⁽⁶⁾ Komisijos komunikatas dėl 2018 m. konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, p. 3.

⁽⁷⁾ http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/publi-file/2018-Territorial-Analysis-of-CSRs/2018_CSRS_draft_final.pdf

⁽⁸⁾ Žr. 2017 m. gegužės 11 d. priimtą RK nuomonę „Europos semestro valdymo gerinimas: elgesio kodeksas dėl vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo“.

⁽⁹⁾ Deleguotasis reglamentas dėl Europos struktūrinių ir investicinių fondų Europos partnerystės elgesio kodekso (Nr. 240/2014).

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/commission/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en

11. išreiškia susirūpinimą, kad Komisija iki šiol nepateikė struktūrinių reformų apibrėžties užtikrinant ES ekonomikos valdymą ir nenumatė galimos paramos pagal ES programas, pavyzdžiui, siūlomą reformų rėmimo programą; todėl pabrėžia, kad pagal subsidiarumo principą struktūrinės reformos, kurioms galima teikti ES finansavimą, turėtų apimti tik tas strategines politikos sritis, kurios yra susijusios su ES sutarties tikslų įgyvendinimu ir tiesiogiai priklauso ES kompetencijai. RK nepritaria bet kokiam siūlymui valstybėse narėse finansuoti konkrečiai neapibrėžtas struktūrines reformas, dėl kurių nebuvo atliktas išankstinis vertinimas Europos pridėtinės vertės požiūriu ir kurios nėra tiesiogiai susijusios su Sutartimis grindžiama ES kompetencija. Tokiomis aplinkybėmis RK atkreipia dėmesį į 2018 m. vasario 1 d. priimtą savo rezoliuciją, kurioje atmetamas 2017 m. gruodžio 6 d. Europos Komisijos pasiūlymas dėl reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Bendrųjų nuostatų reglamentas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹¹⁾;

12. pabrėžia, kad Europos ir nacionaliniu lygmeniu dėmesio vėl reikia skirti vietos ir regionų lygmens finansams, todėl palankiai vertina pirmininkaujantios Austrijos prašymą, kad RK išnagrinėtų šią temą; primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijų biudžetai, įskaitant socialines ir ypač gerovės išlaidas, vieni iš pirmųjų nukentėjo nuo finansų ir ekonomikos krizės ir vėliau vykusio biudžeto konsolidavimo bei mažesnių pervedimų iš centrinės Vyriausybės; nurodo, kad, nors krizė prasidėjo prieš dešimt metų, daugelio vietos ir regionų valdžios institucijų finansai vis dar suvaržyti;

13. pakartoja, kad jam susirūpinimą kelia ES išliekantis žemas viešųjų, ypač vietos ir regionų valdžios institucijų, investicijų lygis, kuris 2017 m. tebebuvo daugiau kaip 30 % mažesnis nei 2009 m. lygis, išreikštas kaip BVP dalis ⁽¹²⁾; todėl apgailestaudamas pažymi, kad viešosios investicijos dažnai labiausiai nukentia nuo fiskalinio konsolidavimo politikos, nors tokios investicijos daro tiesioginį poveikį vietos ekonomikai ir kasdieniam piliečių gyvenimui; taip pat išreiškia susirūpinimą dėl didėjančio investicijų centralizavimo: vietos ir regionų valdžios institucijoms tenkanti viešųjų investicijų dalis – nors ji Europos Sąjungoje vidutiniškai vis dar viršija 50 % – ryškiai sumažėjo, palyginti su 1990 m. buvusia 60 % dalimi ⁽¹³⁾;

14. palankiai vertina Komisijos plataus užmojo ketinimą remtis patirtimi, įgyta administruojant Europos strateginių investicijų fondą (ESIF) ir apskritai įgyvendinant Investicijų planą, teikiant pasiūlymą dėl programos „InvestEU“; pripažįsta, kad šis pasiūlymas gali padėti supaprastinti finansinių priemonių naudojimą, o to jau seniai prašo RK, nes dabartinis sudėtingumas yra kliūtis plataus masto ir veiksmingam šių priemonių naudojimui;

15. apgailestauja dėl didėjančio protekcionizmo tendencijos tarptautinėje prekyboje ir išpėja dėl neigiamų padarinių, kurių gali turėti daugiašalio prekybos bendradarbiavimo ir ginčų sprendimo sistemų sumenkinimas; vis dėlto laikosi požiūrio, kad dėl naujų laisvosios prekybos iniciatyvų pirmiausia turi būti atliekami poveikio vertinimai, kurie sudarytų palankesnes sąlygas anksti nustatyti ir kiekybiškai įvertinti galimą asimetrišką poveikį Europos regionams, kad būtų galima skubiai imtis atsakomųjų viešosios politikos priemonių;

16. pabrėžia, kad prekybos politika priskiriama ES išimtinai kompetencijai, o Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) šiuo metu yra viena iš priemonių, skirtų švelninti galimą neigiamą šalutinį prekybos politikos sprendimų poveikį; apgailestauja dėl to, kad praeityje nebuvo panaudotos visos EGF turimos lėšos, ir pažymi, kad kai kurios valstybės narės anksčiau veikiau rinkosi naudotis ESF lėšomis. RK atskiroje nuomonėje išsamiai išanalizuos, ar Europos Komisijos pasiūlymu išplėsti EGF taikymo sritį bei uždavinius ir sumažinti jo viršutines ribas bus užtikrinta reformuoto EGF suteikiama pridėtinė vertė ir išvengta dabartinio dubliavimosi bei kompromisų su ESF+ ⁽¹⁴⁾;

17. pakartoja savo raginimą parengti tvirtą ir holistinę ES pramonės politikos strategiją, kuri sudarys sąlygas Europos pramonei, visų pirma MVĮ, atremti iššūkius ir pasinaudoti galimybėmis skaitmeninimo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo srityse, specialų dėmesį skiriant investicijoms į technologinį MVĮ stiprinimą ir darbuotojų specializaciją užtikrinant tęstinį jų mokymą; dar kartą pabrėžia lemiamą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį kuriant regionines inovacijų ekosistemas ir klasterius, kurie turi esminės reikšmės norint sėkmingai diegti inovacijas; pabrėžia, kad Europos bendroji rinka yra ES ekonominės ir politinės integracijos pagrindas, ir nurodo, kad bendrosios rinkos kūrimas yra tęstinis projektas ir daugeliu svarbių aspektų jis tebėra nebaigtas, o tai visų pirma daro poveikį vartotojams ir MVĮ; taip pat palankiai vertina Komisijos pasiūlymą dėl naujos bendrosios rinkos programos po 2020 m., kuria nustatoma paramos priemonių sistema Europos MVĮ konkurencingumui didinti;

⁽¹¹⁾ COM(2017) 826 final.

⁽¹²⁾ Šaltinis – Eurostatas <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec00022&language=en>

⁽¹³⁾ Europos Komisija, 7-oji sanglaudos ataskaita (p. 168).

⁽¹⁴⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR13_07/SR13_07_LT.pdf

18. nurodo, kad būtinybė gerinti administracinius ir institucinius gebėjimus yra svarbiausias aspektas įgyvendinant daugumą struktūrinių reformų, nustatytų per Europos semestrą; pabrėžia, kad skirtingi politiniai prioritetai yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl Europos semestro kontekste nepatenkinamai įgyvendinamos struktūrinės reformos; kai kuriose šalyse prie to prisideda nepakankami administraciniai ir instituciniai gebėjimai įvairiais valdymo lygmenimis: tai trukdo viešosioms ir privačioms investicijoms, sumažina piliečiams teikiamų viešųjų paslaugų kokybę ir lėtina ESI fondų ir kitų ES programų įgyvendinimą; pabrėžia, kad 2018 m. 63 % visų rekomendacijų, tiesiogiai skirtų vietos ir regionų valdžios institucijoms, buvo susijusios su administracinių gebėjimų stiprinimu;

19. pažymi, kad, nors paraiškas pagal struktūrinių reformų rėmimo programą pateikė dauguma valstybių narių, su viešojo administravimo kokybe ir gebėjimais susiję sunkumai yra didesni daugelyje Pietų ir Rytų Europos šalių⁽¹⁵⁾; palankiai vertina galimybę vietos ir regionų valdžios institucijoms dalyvauti struktūrinių reformų rėmimo programoje ir ragina Komisiją skatinti valstybes nares spręsti subnacionalinių valdžios institucijų gebėjimų stiprinimo klausimą; palankiai vertina Komisijos išsipareigojimą labiau koordinuoti įvairias ES finansuojamas gebėjimų stiprinimo galimybes ir pakartoja, kad Komisija turėtų tai daryti skaidriai, paskelbdama bendrą strateginį dokumentą⁽¹⁶⁾;

20. ragina Komisiją įvertinti, kaip ES viešųjų pirkimų taisyklės buvo perkeltos į nacionalinę teisę ir kaip jos yra įgyvendinamos, pabrėžiant tiek jų įgyvendinimą vietos ir regionų lygmeniu, atsižvelgiant į subnacionalinių valdžios institucijų svarbą viešųjų pirkimų srityje, tiek tai, koku mastu nauji standartai supaprastino arba apsunkino reglamentavimą šioje srityje; nurodo, kad reikia daryti didesnę pažangą skaitmeninių viešųjų pirkimų srityje ir kad valstybės nars turėtų siekti sparčiai suskaitmeninti procedūras ir visuose pagrindiniuose etapuose įdiegti e. procesus;

21. paveda Komiteto pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Parlamentui, ES Tarybai pirmininkaujantjai Austrijai ir Europos Vadovų Tarybos pirmininkui.

2018 m. spalio 10 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁵⁾ Šiuo klausimu faktai yra apibendrinti Europos Komisijos pasiūlymo dėl reformų rėmimo programos poveikio vertinime, p. 27, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-310-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽¹⁶⁾ <https://memportal.cor.europa.eu/Handlers/ViewDoc.ashx?doc=COR-2018-00502-00-00-AC-TRA-LT.docx>